

BUTLLETI D' INFORMACIO CATALANA

Març del 1960. Apartat Nacional # 14.81. Bogotà. Rep. de Colòmbia

Del fet de la nacionalitat catalana, neix el dret a la constitució d'un Estat propi, d'un Estat Català. Prat de la Riba.

"La Renaixença". - És l'època de desvetllament de l'esperit català, que havia restat atuit durant tres segles llargs. Les generacions literàries crescudes en aquest període, havien arribat a oblidar la pròpia vàlua i vivien recloses en una existència estantissada, incapaces de creure en llurs possibilitats creadores i àdhuc en la vàlua de la pròpia llengua. Per això és tan gran la tasca dels homes de la Renaixença ; per això i perquè han estat els pares de tota la nostra literatura posterior.

Les mesures polítiques del primer rei de la monarquia borbònica, feren preveure un total anorreament de la cultura catalana i ans al contrari, comença a desvetllar-se progressivament i lleugerament la consciència del nostre esperit. La Renaixença catalana, no fou pas únicament literària, per bé que fou la més esponerosa i no es pot pas deixar de relacionar amb la progressiva rehabilitació dels valors culturals, econòmics i polítics que més o menys paral·lelament es produïa.

El dia 16 de febrer del 1839, apareixia damunt les planes del "Diario de Barcelona", la primera poesia catalana, de Joaquim Rubió i Ors, "To Gavter del Llobregat", que després havia d'adaptar com a pseudònim ; durant un any i mig, en va seguir publicant d'altres i fou el primer pas intencionat devers el Renaixement espiritual del poble català, representat per la llengua, la literatura i el sentiment catalanesec.

L'edició de l'aplec de poesies el 1841, incloïa "Lo Roudor del Llobregat" sobre l'expedició dels catalans a Grècia, "Borrrell II", "El Comte Jordre", "Joan II", "D. Jaume en Tarragona", "L'últim Comte d'Urgell". I així es coronava aquest període i quedava preludiada l'obra somniada de restaurar els Jocs Florals i l'idioma estava salvat i estava també salvada Catalunya. Ara, les forces i els esdeveniments, més adversos podrien afeblir, retardar i àdhuc fer retrocedir transitoriament l'obra del recobrament total de la Pàtria.

Rubió i Ors, va donar el crit d'alerta i de combat, amb valentia :

" Alc, a't , oh Barcelona !
proun has estat postrada i abatuda.
Mira que una corona
tan gran com la perduda
te guarda el cel tal volta per ton front.
Surt ja de ta agonia :
pensa que els nostres fills amb veu severa
preguntaran-te un dia :
"Que has fet de ta senyera,
a on són tos reis, tos braus capdills, a on són ? "

- - -

L'Art de Traduir. - Els fermes propòsits de la Renaixença catalana, que s'iniciaren amb Bonaventura Carles Aribau i la seva "Oda a la Pàtria", ens obligaren a fer de la necessitat, una virtut, ja que si volíem que el català fos restablert en la seva normalitat cultural s'imposaven les traduccions.

Ja que la traducció és un art, calia que fos un literat, precisament, qui se n'encarregués i aquest punt, fou sostingut bàsicament per les Editorials. Darrerament, s'havia afinat o s'ha afinat ja tant en aquest sentit, que cal que sigui necessariament un poeta, i dels bons, qui es pugui fer càrrec de les obres mestres de la literatura.

De noms, se'n poden esmentar molts: Mossèn Clascar, Mossèn Llorenç Riber, Josep Carner, Carles Riba, Marià Manent (aquest amb el seu "suculent" - emprant un mot que agrada molt al poeta) "Llibre de la Jungla", traducció insuperable i meravellosa; Soldevila, Carles i Ferràn, ja que els dos germans són excel·lents, encara que el segon manté molt més viu el sentiment de patriota català; Joan Crexells que va donar nom al famós Premi Crexells, del qual més tard se'n serviren els botiflers de la revista "Destino", amb el seu premi Nadal; Joan Nin, que va establir per primer cop la traducció directa rus/català, cosa que no era coneguda a la península, doncs sempre s'havia fet tenint al davant la traducció francesa, sobre la qual es basava el text; Margal Olivar, destre en la sapiència de la literatura catalana antiga, Rafael Tasis i Marca, Pofill i Ferro, formidable crític, etc., que ja la llista és massa llarga.

Ara, Sagarra, acaba de donar a conèixer "Romeu i Julieta", "Otel·lo" i "Macbeth". Shakespeare, ens mans d'aquest poeta ha quedat enaltit en llengua catalana, per segona vegada, ja que inicialment, en la nostra llengua, traduccions igualment belles i sentides, les feu Perpinyà, ja prop de quaranta anys.

"La Divina Comèdia" del Dant, també obra d'En Josep Maria de Sagarra, és una col·lecció d'endecasíl·labs, bella i digna d'"El Comte Arnau", obra catalana, basada en la cèlebre llengua prou coneguda.

"Historia del Nacionalismo Catalán" (1793 - 1936), de Maximiano Garcia Venero. Editora Nacional, 1944. Madrid.

Aquest llibre té ja uns quants anys i no és pas que sigui massa recomanable, doncs la seva parcialitat és manifesta. Amb tot, bé se'n poden retreure alguns punts, que poden, inicialment, ésser del final, de les cobertes que serveixen de guarda-pols al llibre:

"Las generaciones anteriores a 1936, tienen en la "Hist. del Nac. Catalán" una información cabal y minuciosa y aquellas que acaban de irrumpir en la vida española, un documento preciso y notable de un fenómeno político caducado, gracias al Caudillo y al sacrificio nacional". - Així, segons l'autor, en un parell de mots, resta dissolt el nacionalisme català, que, segons ell, data solament des del 1793

Segons el susdit llibre "Para los Catalanes, España es la nación y Cataluña, la Patria" i que aquest és un lema que el nacionalisme ha repetit durant tot un segle. - Potser no és ben bé aquest, el lema del nacionalisme

Aquest Butlletí s'envia de franc; cal només trametre el nom i adreça a l'Apartat Nacional # 1481, de Bogotà. Es prega notificar qualsevol canvi d'adreça.

Narcís Monturiol. - El 23 de setembre del 1859, és a dir, ja fa més d'un segle, en les aigües del port de Barcelona, es va assajar, per primer cop en la història del món, la navegació submarina, amb tot l'èxit.

El nom de la nau era " Ictíneo " (p e i x) i l'ànima del gran invent i l'autor absolut, era En Narcís Monturiol, nat a Figueres, el 29 de setembre del 1819 i mort a Barcelona, el 6 de setembre del 1855.

L'"Ictíneo", el primer cop que na vanegar, portava com a mariners a Josep Miser i a Francesc Oliu i, naturalment, Narcís Monturiol també hi era, juntament amb dos catalans més. Es va submergir deu metres, quedant-se en aquest primer moviment vertical, deu minuts. Després, en cinc minuts va pujar a flor d'aigua tres vegades i feu diverses evolucions. El total del temps, la primera vegada que es va assajar l'invent, fou de dues hores i vint minuts.

En Monturiol era pobre i va morir, pelat com una rata. No se li va allargar mai la ma, oficialment, doncs mantenia les seves idees polítiques, era federalista i es va mantenir en el seu pensar, sempre ; volia quela seva Pàtria, no restés junyida a les altres nacionalitats ibèriques volia, simplement, una unió amical i lliure .

D'idees noves en aquell temps, partidari d'Estanislau Figueres i de Pi i Margall, no el varen pas deixar tranquil i se li feia present que amb aquella ideologia no podria tirar endavant..... Avui se li diria que era "comunista" o " rojo-separatista" .

Mai no va tenir cap suport oficial (cosa que avui en dia li passaria igualment !) i més aviat s'ha intentat esborrar la seva memòria, pregonant que l'espanyol Isaac Peral, fou el primer iniciador de la navegació submarina. No són doncs sempre els russos els que es vanten d'haver fet els grans invents.

- - - -

Llegenda del Monestir de Poblet. - Els pares Abats, tenien per costum, després d'haver ben dinat i ben sopat i a tall de complement de l'apat, cruspir-se una perdiu. Aquest excés, acompanyat del poc exercici que feien, produïa una vitalitat tan forta, que molts no la podien resistir i cada dos per tres, es produïen defuncions entre els Abats. Alarmats per tanta mortandad, els monjos varen cridar a un metge molt entès, per tal que n'esbrinés la causa i aviat es va veure de què es tractava i els va aconsellar que, com a mínim, suprimissin la perdiu després de cada menjada.

El P. Abat, va creure que alterar el règim alimentari comportava un canvi massa important en la regla del Monestir, canvi que, ell tot sol, no comptava amb atribucions per a decidir i cregué de conveniència reunir el Capítol per tal de deliberar sobre l'afer. En la reunió es va armar una gran cridòria, puix tothom cregué que minvar el menú semblaria un cas de misèria ; que si algun dia ho arribaven a saber els ffreres de Santes Creus que tanta antipatia els tenien, de segur que en farien una arma en contra d'ells i que arreu farien córrer que els monjos de Poblet anaven a menys. I per unanimitat i amb gran entusiasme, fou decidit de seguir " a perdiu per barba" i " peti qui peti", frase que ha esdevingut proverbial per a indicar que hom està disposat a portar endavant un afer, costi el que costi i contra tot risc i amb tot el sacrifici.

- -